

רב סבלפסקי

מראה מקומות מסכת פסחים - פרק ראשון**הבערה ללא יצאת****1. פסחים ה: "ושמע מינה הבערה" עד ה: "ושמע מינה לא אמרינן"**

ושמע מינה: הבערה לחלק יצאת

2. תוס' פסחים ה: ד"ה לחלק

מדקרי לה אב מלאכה ועוד אומר ריב"א דלמ"ד ללא יצאתה לא היה אסור ביו"ט כיון דאין שם מלאכה עליה

3. חגיגה יז. "מה חג המצות טעון לינה" עד יז: "תנן עצרת"

מה חג המצות טעון לינה - אף חג הסוכות טעון לינה. - והתם מנלן דכתיב אופנית בבקר והלכת לאהליך

ורש"י ד"ה ופנית בבקר

שהוא חול המועד, דאילו ביום טוב תחומין אסור

4. תוס' חגיגה יז: ד"ה דכתיב מתחילת התוס' עד "דהא בפ' כלל גדול"

פרש"י בחוש"מ דאי ביו"ט אסור משום תחומין ולא יתכן דהתיינה לר"ע לרבנן מאי איכא למימר דליכא איסור תחומין דאורייתא וי"מ די"ב מילין אית להו שפיר לרבנן תחומין והכי איתא בירושלמי המחזור מכולן י"ב מילין כנגד מחנה ישראל והש"ס שלנו לא ס"ל

5. רש"י ראש השנה ה. ד"ה ופנית בבקר

ביום טוב לא קאמר קרא שהרי הוא יום שחיובו ליראות בעזרה

6. בית יוסף אורח חיים סימן תצ"ה (עמוד ג' בטור מכון ירושלים) ד"ה כתב הכל בו

כתב הכל בו (סי' נח יז ע"ד) שביתת בהמה ומחמר יש אומרים שאחר שנקרא מלאכה הרי זה ביו"ט בכלל לא תעשה כל מלאכה אבל בחול המועד ודאי מותר ויש אומרים שאפילו ביו"ט מותר שאין לאוסרה רק בשבת שפרט לך בה הכתוב ע"כ. ואיני יודע טעמו של המתיר דהא כיון דמקשינן יו"ט לשבת חוץ ממקצת דברים שנתפרשו בתלמוד ושביתת בהמה אינה מכללם היאך אפשר לומר שהיא מותרת ביו"ט ואע"פ שלא כתבה הכתוב ביו"ט כל שאר מלאכות ג"כ לא נכתבו ביו"ט בפרט ומלא תעשה כל מלאכה ילפינן להו והא נמי דכוותיהו ומיהו בהא איכא למימר דשביתת בהמתו ומחמר לאו בכלל לא תעשה מלאכה נינהו שהרי אינה מכלל ארבעים אבות מלאכות ולא מתולדותיהן אלא לאו לעצמו יחד לו קרא והילכך אפשר דכיון דלא כתביה רחמנא ביו"ט מישרי שרי אבל אין נראה שתהא כן דעת הפוסקים שהרי סתמו דבריהם לומר שיו"ט שוה לשבת לכל דבר חוץ מהוצאה והבערה וכו' ולא הוציאו שביתת בהמה ומחמר מן הכלל אלמא סבירי להו דביו"ט נמי אסורים: והרמב"ם בפרק ה' (ה"ב) וסמ"ג (שם כז.) כתבו דאין מוציאין משא על גבי בהמה שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול וכתב הרב המגיד שיש מי שכתב לפי שאין משתמשין בבעלי חיים כל עיקר והרשב"א (עבה"ק בית מועד ש"ג סי' ז) כתב שני הטעמים עכ"ל

7. ראש השנה כט: מתחילת המשנה עד "משחרב בהמ"ק"

משנה/. יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת, במקדש היו תוקעין, אבל לא במדינה/

"מנה"מ אמר רבי לוי" עד "אמר רבא אי מדאורייתא"

מנא הני מילי? אמר רבי לוי בר לחמא אמר רבי חמא בר חנינא: כתוב אחד אומר אשבתון זכרון תרועה, וכתוב אחד אומר ביום תרועה יהיה לכם. לא קשיא; כאן - ביום טוב שחל להיות בשבת, כאן - ביום טוב שחל להיות בחול

8. רמב"ם הל' שבת כט: יח

כשם שמקדשין בלילי שבת ומבדילין במוצאי שבת כך מקדשין בלילי ימים טובים ומבדילין במוצאייהן ובמוצאי יום הכפורים שכולם שבתות ה' הן, ומבדילין במוצאי ימים טובים לחולו של מועד ובמוצאי שבת ליום טוב, אבל אין מבדילים במוצאי יום טוב לשבת

ומגיד משנה שם

כיצד מברכין בלילי יו"ט וכו'. מסקנא דגמרא שם (דף ק"ג) יקנה"ז פ"י יין קידוש נר הבדלה זמן. ובשביעי של פסח שאין אומרים זמן אומר יקנה"ה

כט: יט "ודע שאין" עד סוף דבריו

ודע שאין קידוש יו"ט דבר תורה

9. תוס' ביצה כג. ד"ה על "וכן משמע בירושלמי דמשילין" עד "ורבא דשרי"

וכן משמע בירושלמי [דמשילין] מהו לאדלוקי נר של בטלה ביום טוב ר' יוסי אסר ורבנן שרו והטעם מאן דאסר סבר דהבערה לחלק יצתה והוי מלאכה ואסור לעשותה בי"ט ומאן דשרי סבר דללאו יצתה והבערה שלא לצורך מותר לעשותה בי"ט ולא הוי אב מלאכה ומיהו התם קאמר לא תאסור ולא תשרי ומכאן יש ליזהר מלעשות הבערה שלא לצורך כדקאמרינן בירושלמי לא תאסור ולא תשרי ומכל מקום על גבי גחלת אסור לפי שיש כבוי עם הבערה דלכולי עלמא האי לא שרי הואיל דאין זה דבר השווה לכל נפש ואפי' למאן דשרי הבערה שלא לצורך כלל בירושלמי היינו לפי שישנו פעמים לצורך אוכל נפש אבל כבוי דלעולם אינו לצורך תקון אוכל נפש ודאי אסור לכולי עלמא בי"ט

10. כריתות כ. "תנו רבנן החותה גחלים" עד "במאי עסקינן"

תנו רבנן: החותה גחלים בשבת - חייב חטאת; רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי אליעזר ברבי צדוק: חייב שתיים, מפני שהוא מכבה את העליונות ומבעיר את התחתונות

כ: "כגון שתכוין לכבות" עד "רבא אמר להקדים"

כגון שנתכוין לכבות ולהבעיר, דתנא קמא סבר לה כר' יוסי, דאמר: הבערה ללאו יצאת, ור' אליעזר ברבי צדוק סבר לה כרבי נתן, דאמר: הבערה לחלק יצאת

11. רבנו חננאל פסחים ה: ד"ה אמר רבא

אמר רבא ש"מ מדר"ע תלת ש"מ אין ביעור חמץ אלא שרפה דאי ס"ד בלא שרפה ישביתוהו אפילו ביו"ט שלא בשרפה ושמעי' מינה הבערה לחלק יצאתה דאי ס"ד ללאו יצאתה תיתי עשה דהשבת חמץ לידחי לאו דהבערה וש"מ לא אמרינן מתוך שהותרה הבערה לצורך הותרה נמי שלא לצורך

12. רשב"א יבמות ו. ד"ה ונגמר מהכא "ורבינו מורי" עד סוף דבריו

ומורי הרב ז"ל תירץ דבמחמר ליכא עשה דמסתמא תשבות אינו עשה אלא אאבות מלאכות

13. רמב"ן על התורה ויקרא כג: כד ד"ה יהיה "ונראה לי שהמדרש" עד "והנה הוזהרו"

ונראה לי שהמדרש הזה לומר שנצטוינו מן התורה להיות לנו מנוחה ב"ט אפילו מדברים שאין מלאכה, לא שיטרח כל היום למדוד התבואות ולשקול הפירות והמתנות ולמלא החביות יין, ולפנות הכלים וגם האבנים מבית לבית וממקום למקום, ואם היתה עיר מוקפת חומה ודלתות נעולות בלילה יהיו עומסים על החמורים ואף יין וענבים ותאנים וכל משא יביאו ב"ט ויהיה השוק מלא לכל מקח וממכר, ותהיה החנות פתוחה והחנוני מקיף והשלחנים על שלחנם והזהובים לפניהם, ויהיו הפועלים משכימין למלאכתן ומשכירין עצמם כחול לדברים אלו וכיוצא בהן, והותרו הימים הטובים האלו ואפילו השבת עצמה שבכל זה אין בהם משום מלאכה, לכך אמרה תורה "שבתון" שיהיה יום שבייתה ומנוחה לא יום טורח. וזהו פירוש טוב ויפה

ואחרי כן ראיתי במכילתא אחריתי דרבי שמעון בן יוחאי (יב טז) ששנו בה לשון אחר, אין לי אלא מלאכה שחייבין על מינה חטאת, מלאכה שאין חייבין על מינה חטאת מנין, שאין עולין באילן ולא רוכבים על גבי בהמה ולא שטין על פני המים ולא מספקים ולא מטפחין, תלמוד לומר כל מלאכה. אין לי אלא ברשות, במצוה מנין, שאין מקדישין ואין מעריכין ואין מחרימין ואין מגביהין תרומה ומעשרות, תלמוד לומר שבתון, שבות. וכענין זה היא שנויה בת"כ (אחרי פרק ז ט) ביום הכפורים. ואע"פ שאלו הבריות חלוקות בלשון ובמדרשיהן, שמא לדבר אחד נתכוונו, להביא אסמכתא לשבות דרבנן. ומכל מקום בין שיהיה פירוש הברייתא הראשונה כמו שאמרנו, או שהן כולן אסמכתות, אבל פירוש "שבתון" כך הוא שתהיה לנו מנוחה מן הטורח והעמל כמו שביארנו, והוא ענין הגון וטוב מאד